

УДК 3763.2:37.015.31

Ірина КАРДАШ

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти

Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського, м. Миколаїв, Україна

e-mail: irinakardash70@gmail.com

Євгенія ДАРМОСТУК

магістрантка спеціальності «Дошкільна освіта»

Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського, м. Миколаїв, Україна

e-mail: darmostuck@yandex.ua

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ДНЗ

Навчально-виховний процес повинен орієнтуватись на стимулювання творчості і формування творчої активності дитини, що можливо в результаті виконання певних умов, а саме: вивченні проблеми формування творчої індивідуальності особистості старшого дошкільника, організації розвивального середовища, відповідному керівництві з боку вихователя, підготовка педагогів у системі вищої освіти в руслі досліджуваної проблеми. Для дослідження сучасних підходів до формування творчої особистості дитини старшого дошкільного віку в умовах ДНЗ було здійснено аналіз наукових підходів до проблеми творчої індивідуальності; розглянуто психологічний та педагогічний аспекти проблеми формування творчої індивідуальності; з'ясовано роль творчості в реалізації індивідуальності та виокремлено важливі чинники, що стимулюють формування цього процесу, серед яких чільне місце посідають культура і мистецтво; розглянуто важливі характеристики творчості.

Ключові слова: дошкільник, особистість, творчість, розвивальне середовище, творча особистість, творча індивідуальність, творча активність, творчий підхід, адаптація, творча взаємодія.

Проблема розвитку людських здібностей викликала величезний інтерес людей у всі часи. Однак в минулому в суспільства не виникало особливої потреби в розвитку творчості. Таланти з'являлися самі собою, стихійно створювали шедеври літератури і мистецтва, робили наукові відкриття, винаходи, задовольняючи тим самим потреби людської культури, що розвивалась. У наш час ситуація докорінно змінилася. Життя в епоху науково-технічного прогресу стає все різноманітнішим і складнішим. Воно вимагає від людини не шаблонних, звичних дій, а рухливості, гнучкості мислення, швидкої орієнтації й адаптації до нових умов, творчого підходу до вирішення великих і малих проблем. Якщо врахувати той факт, що частка розумової праці майже в усіх професіях постійно зростає, а вся велика частина виконавчої діяльності перекладається на машини, то стає очевидним, що творчі здібності людини необхідно визнати найбільшою частиною її ін-

телекту, а завдання розвитку – однією з найважливіших задач у вихованні сучасної людини. Адже всі культурні цінності, накопичені людством, – результат творчої діяльності людей, і те, наскільки просунеться вперед людське суспільство в майбутньому, буде визначатися творчим потенціалом підростаючого покоління.

Мета статті – дослідити сучасні підходи до формування творчої особистості дитини старшого дошкільного віку в умовах ДНЗ.

Для реалізації мети було здійснено аналіз наукових підходів до проблеми творчої індивідуальності; розглянуто психологічний та педагогічний аспекти проблеми формування творчої індивідуальності; з'ясовано роль творчості в реалізації індивідуальності.

Розвиток творчої особистості дошкільника – одне з пріоритетних завдань дошкільної освітньої установи. Отже, навчально-виховний процес повинен орієнтуватись на стимулювання творчості і формування творчої

активності дитини, що можливо в результаті виконання певних умов.

Однією з таких умов є організація розвивального середовища, тобто сукупності просторів, відкритих для дії особистості, для становлення особливої субкультури, в яких педагоги можуть відповідати на активність дітей власною активністю, розвиваючи, таким чином, творчу особистість дошкільника. Розвивальне середовище формується на основі середовища соціального і виступає як організований педагогічний простір, що заснований на взаємодоповнюючому діяльнісному спілкуванні всіх учасників виховного процесу і припускає смислові і міжособистісні відносини, пов'язані із створенням у виконуваний діяльності нових сторін творчого потенціалу особи і взаємозбагаченням кожного суб'єкта виховного процесу, включеного в активну, творчу, діяльнісну взаємодію.

Аналіз психолого-педагогічної практики і вивчення досвіду діяльності дошкільних освітніх установ показують, що для ефективного протікання процесу розвитку творчої особистості дошкільника необхідне відповідне керівництво з боку вихователя, готового цілеспрямовано і цілісно здійснювати дану діяльність, що можливо тільки при реалізації наступних педагогічних функцій:

- комунікативної, яка вимагає від педагога навичок міжособистісної взаємодії з дітьми в процесі їх спільної творчої діяльності, що виявляються в умінні бути завжди доброзичливим, тактовним, привітним і ввічливим;
- спонукальної, спрямованої на вміння визвати творчий інтерес і фантазію дітей, спонукати їх до активності і перетворення. Велике зацікавлення викликають у дітей ігри на розвиток асоціативного та діалектичного мислення;
- інформаційної, такої, що включає вміння користуватися мовною виразністю, точно й образно висловлювати матеріал, користуватися різними методами викладу, активізувати дітей в процесі творчої діяльності;
- організаторської, що включає вміння планувати навчально-виховний процес, добирати матеріал, методи, прийоми і засоби для змістовної творчої діяльності дошкільників;
- діагностичної, що включає вміння визначати особливості творчих здібностей

дітей і враховувати це в організації творчої діяльності, здійснювати облік і контроль ефективності розвиваючої роботи в цілому, бачити зв'язки розвитку творчої особистості дитини з використанням різних методів творчої і пізнавальної діяльності.

Цілеспрямований творчий розвиток особистості дитини починається в дошкільному віці. Саме в цей період вихователі та батьки повинні сприяти розвитку творчих здібностей дошкільників, оскільки в цьому віці репродуктивна та спонтанна творчість дошкільника поєднується зі швидким зростанням інтелекту, логічного й абстрактного мислення. В дошкільному віці швидко розвивається можливість самостійної постановки завдань, пошук їх вирішення. Тому розвиток творчої особистості кожної дитини, особливо в дошкільному віці, є важливим завданням в роботі вихователя сучасного дошкільного закладу.

Проблема розвитку творчої особистості ніколи не втрачала актуальності. Її досліджували такі філософи, педагоги, психологи як Б. Ананьєв, В. Андрєєва, М. Бердяєв, В. Кан-Калік, О. Леонтєв, Б. Ломов, С. Рубінштейн, О. Савченко. Здібності творчої особистості вивчались Л. Виготським, В. Дружиніним, В. Кліменком та ін. Сутність творчості як специфічного виду діяльності розглядалася В. Давидовим, М. Валлахом, Дж. Гілфордом, Л. Коганом, О. Матюшкіним, Я. Пономарьовим та ін. Формування творчої особистості дітей на різних етапах їх навчання вивчали І. Волкова, В. Козленко, М. Лещенко, О. Савченко, С. Сисоєва, Л. Хомич та ін. Проблеми розвитку дошкільника та його готовності до школи досліджували А. Богуш, В. Захарченко, О. Кононко, Ле Тхань Ванон, О. Фунтікова та ін. Проблеми дошкільного виховання в історико-педагогічних аспектах розглядалися С. Дудковською, С. Попиченко, В. Сергєєвою, Т. Слободянюк та ін. В умовах сьогодення, проблема актуалізації творчих можливостей у дітей дошкільного віку, розвитку креативної особистості, обдарованості набуває особливої актуальності та стає важливим напрямом емпіричних пошуків та науково-теоретичних досліджень. Її активно розробляють провідні вчені країн світового співтовариства (Ф. Баррон,

Дж. Гілфорд, Дж. Гордон, Г. Лозанов, К. Роджерс, А. Ротенберг, К. Тейлор, Р. Торренс, В. Франкл та ін.). Пошуку шляхів формування та розвитку індивідуальності, можливостей прояву її унікальних властивостей, індивідуальних стилів діяльності, індивідуально-диференційованої взаємодії з дітьми присвячено спеціальні дисертаційні дослідження (Н. Баглаєва, С. Бубка, В. Галузинський, І. Дичківська, О. Дяченко, Я. Ковальчук, В. Кузьменко, В. Мерлін, І. Унт та ін.). У дослідженнях визначено роль діяльності у розвитку творчої особистості, прояві унікальних якостей серед дітей дошкільного віку в спільній ігровій (Л. Артемова, А. Гончаренко, Н. Химич), трудовій (З. Борисова, Л. Крайнова, В. Павленчик), навчальній (Л. Брежнева, Р. Буре, Л. Зайцева), мовленнєво-творчій (А. Богуш, Л. Березовська, Н. Гавриш, Н. Водолага, Н. Орланова, С. Чемортан), продуктивно-творчій (Н. Портницька) та музичній (І. Онищук) діяльності дошкільників.

У процесі аналізу наукової літератури ми розглянули проблему формування творчої індивідуальності дітей старшого дошкільного віку в психолого-педагогічному аспекті. У кожному аспекті цієї проблеми Л. Іщенко виділяє два напрями: перший – вивчення проблеми формування творчої індивідуальності особистості старшого дошкільника, а другий – підготовка вчителів у системі вищої освіти в руслі досліджуваної проблеми [3, 9–10]. Проте, на думку науковця, досліджень, присвячених підготовці майбутніх вихователів до формування творчої індивідуальності немає, а практика вимагає підготовки таких фахівців [3, 12]. С. Уфимцевою обґрунтовано організаційно-педагогічні умови та критерії ефективності творчого розвитку дитини дошкільного та молодшого шкільного віку в умовах навчально-виховного комплексу «дошкільний заклад – початкова школа». Розроблено зміст, форми та методи діяльності педагогічного колективу з творчого розвитку, дітей дошкільного і молодшого шкільного віку [7, 65].

Завжди викликає захоплення людина інтелектуально розвинена, яка вміє логічно мислити, концентрувати увагу, фізично здорова, але, на думку С. Уфимцевої, для того,

щоб людину вважали всебічно розвиненою, цих якостей недостатньо. Тому дуже важливо з раннього віку розвивати не тільки інтелектуальні, а й творчі здібності дошкільника. Невипадково з давніх часів будь-яка педагогічна система не уявлялася без вивчення іноземної мови, музики, малювання. Як правило, ці дисципліни вважалися навіть обов'язковими. Дякуючи тому, що традиційне сімейне виховання передбачало розвиток творчих і гуманітарних здібностей, ми і сьогодні вважаємось культурною нацією [7, 66].

Кожен вихователю повинен заохочувати ініціативу малюка. Його не можна сварити за помилки і кепкувати із невдалих спроб виконати завдання. Навіть якщо дії малюка, на погляд дорослого безглузді, обов'язково треба знайти, за що можна було б похвалити, наприклад, за цікавий спосіб вирішення, за почуття гумору, за сміливість чи винахідливість, за старанність чи акуратність і т. ін. Не можна забувати говорити дитині, що вона розумна і здібна.

Велике значення для малюка має форма, в якій ви оцінюєте результати його діяльності. В усіх випадках першим і основним принципом оцінки повинна бути похвала, що свідчить про загальне позитивне ставлення до нього. Після цього вихователям варто підказати дитині, як можна виправити помилки. Така оцінка надзвичайно важлива навіть тоді, коли результат роботи зовсім негативний.

На формування творчої особистості дитини впливає багато чинників, серед яких чільне місце посідають культура і мистецтво. Поступово знайомлячись із культурною спадщиною людства, дитина прилучається до її цінностей, збагачує власний життєвий досвід, має можливість творчо застосовувати набуті знання у притаманних їй видах діяльності. Відповідно, розвивається уява, мислення, комунікативні навички, вміння розуміти іншого тощо. Музика, художнє слово, зображувальне мистецтво, театр стають для дитини джерелом переживання радощів, відкривають дитині мистецтво, забезпечують багатство вражень.

Висококваліфікований професіонал несе дітям добро, високу духовність, розкриває потенційні можливості інтелектуального та

творчого розвитку кожної дитини, сам є творчою особистістю. Саме такий фахівець турбуватиметься про всебічний розвиток дошкільників, організацією цікавого й змістовного життя протягом їхнього перебування в дошкільному навчальному закладі. Вихователь повинен бути обізнаним щодо основних теоретичних положень про дитячу творчість, особливостей її розвитку в дошкільному віці тощо [5, 45].

Зважаючи на психологію особистості дитини-дошкільника, не можемо не зупинитися на особливостях дитячої творчості. Аналіз праць науковців дозволяє стверджувати, що:

- творчі прояви в дитини проявляються досить рано. Але, на жаль, наука не має достатньо повної характеристики творчих проявів дитини раннього віку. Зумовлене це насамперед тим, що кожна дитина індивідуальна, отже, творчі прояви у кожної окремої дитини будуть притаманні тільки цій дитині, хоча, є й типові творчі прояви, характерні для дітей-дошкільників;

- для дитячої творчості характерними є непередбачуваність, спонтанність. Творчі процеси найчастіше протікають на несвідомому рівні, а свідомість фіксує лише їхній кінцевий результат. Причому не все, що дивує дитину, буде дивувати дорослого, оскільки світ дитини своєрідний, непізнаний, індивідуальний, такий, що не завжди піддається дорослому поясненню;

- і у творчій, і в будь-якій діяльності дитині властиві всеохоплююча допитливість, дослідження світу: від «Що це таке?» до «Хочу все знати!» Пізнавальна активність дитини спрямована не тільки на пізнання окремого предмета чи явища, а й на розпізнання його устрою, причини, мети, призначення, способу використання і т. ін. Пізнавальний інтерес є важливою складовою пізнавальної активності. Він зростає у процесі накопичення дитиною досвіду пізнавальної діяльності, що також виявляється в дитячій творчості;

- дитині властивий потяг до казок, віршів, музики, картин, загалом до мистецтва. Однією з характерних рис дитини раннього та дошкільного віку є відчуття прекрасного, прагнення до красивого. З народження дити-

ну приваблюють ритмічні рухи, музичні звуки, яскраві кольори, виразна міміка, голоси дорослих і дітей. Поступово в неї формується естетичне сприйняття, яке стане основою, «матеріалом» для творчої діяльності;

- дитяча творчість, як правило, пов'язана з грою. Адже давно відомо, що гра є провідною діяльністю дитини дошкільного віку, а отже – й веде за собою розвиток дитини. Грають навіть тоді, коли займаються серйозною справою. Через гру, експериментування, творчість іде пізнання дитиною навколишнього світу. У грі дитина робить спроби знайти своє місце у житті;

- творчість вимагає забезпечення певних умов, за яких дитина почувається вільною від впливу дорослого. Коли діти захоплені, вільні, безтурботні, творче рішення приходить ніби саме собою. Дитина дивується, радіє результатам. Творчі прояви наявні там, де відсутні заборони, стримування, певні знання, моральні принципи тощо. Отже, в самостійній діяльності або під час спільних з дорослим ігор дитині слід ненав'язливо розкривати прийоми творчого мислення, вчити її помічати незначне;

- креативність є однією з базових характеристик дитини дошкільного віку, що характеризує активну позицію особистості, готовність ухвалювати миттєві рішення, допитливість, здатність коментувати процес та результати діяльності, стійку мотивацію досягнень, розвинену уяву, а також здатність до створення творчого образу, який характеризується оригінальністю, варіативністю, гнучкістю та рухливістю [5, 127–128].

Базовий компонент дошкільної освіти передбачає перехід дошкільної освіти до креативних технологій виховання і навчання, модернізацію змісту дошкільної освіти шляхом забезпечення різнобічного розвитку дітей дошкільного віку відповідно до їхніх задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних, вікових особливостей, культурних потреб. Державний стандарт дошкільної освіти націлює науковців та практиків на:

- формування творчої індивідуальності;
- підтримання досягнень індивідуальної своєрідності неповторного життєвого шляху дитини;

- розвиток у дітей таких особистісних властивостей, як допитливість, ініціативність, самостійність, креативність, винахідливість [1, 3].

Дитяча творчість може передавати думки, почуття, стан, настрої, фантазії дитини через художнє слово, образотворчу діяльність, музичну творчість, виразні рухи, мімічні та пантомімічні етюди.

Н. Гавриш було здійснено концептуально-методичний підхід до розв'язання проблеми розвитку мовленнєво-творчої діяльності дітей дошкільного віку, досліджено особливості, характерні риси, типи мовленнєво-творчої діяльності дошкільнят та встановлено її залежність від педагогічних умов організації навчального процесу та запропоновано рекомендації майбутнім вихователям для розвитку творчого мислення дитини дошкільного віку:

1. Установка на розвиток творчих здібностей дитини. Впевненість у тому, що кожна дитина з народження талановита.

2. Кожен день роботи з дітьми – пошук. Педагог не повинен розкривати істину, він повинен вчити її знаходити.

3. Постійно відкривати перед дітьми «таємницю подвійного» у всьому: в кожному предметі, кожній речі, уявленні, події, факті. Таємниця подвійного – присутність протиріччя в об'єкті, коли щось в ньому добре, а щось погано, щось корисне, а щось некорисне, щось заважає, а щось потрібне.

4. Вчити дітей вирішувати протиріччя. Наприклад, як перенести воду в ситі.

5. Ігри кожного дня. «Добре – погано», «Навпаки»...

6. Бесіди з дітьми на історичні теми. Історія винаходу олівця. Історія винаходу стола і т. ін.

7. Чудеса прогулянок. Використовування прийомів фантазування: динамізація, зміна законів природи, збільшення, зменшення і тощо.

8. Вечір – це час казок, час улюблених занять. Із казкою можна також працювати нетрадиційно [2, 17].

Поєднання творчих можливостей дитини і дорослого може закрити слабкі і відкрити сильні сторони кожного. У дитини є безпосередність сприймання, у дорослого –

досвід, у дитини – вільний взаємозв'язок різних елементів, у дорослого – знання того, який з них буде ефективний.

Поєднання дитячої безпосередності та дорослого досвіду може дати особливий творчий імпульс, якщо дорослий зможе діяти як ювелір, який чистить перли, видаляє зайве та примушує сяяти те, що є в середині цих перлів. Однак не кожен дорослий готовий бачити те, що створює дитина, дещо значне, а не просто дитячий виріб, характерне для конкретного етапу дорослішання даної людини і те, що має сенс виключно в контексті її життя. Коли ми говоримо про те, що в дитячій творчості виділяють сенситивний період, ми маємо на увазі, що в певний період часу особливе відношення дорослого до прояву творчої активності дитини може або розвинути її, або загальмувати. Безумовно, існують генетичні передумови формування конкретної творчої діяльності – музичної, наукової, художньої. Але кожен ген має свою норму реакції. Це значить, що залежно від умов він може проявитися повністю, а при відсутності необхідних умов – лише частково.

Обдарована дитина потребує допомоги дорослого, вихователя, який може забезпечити їй умови для розвитку творчих здібностей. Цей дорослий не тільки дає дитині в руки скрипку, пензлика чи грається з нею. Він знаходиться поряд з малюком, коли той зустрічається з протиріччям у своїй активності. Дорослий не вирішує за дитину проблему і не відвертається від неї. Він знаходиться поруч і своїм бажанням та підтримкою підштовхує дитину до самостійного вирішення проблеми, яку та вже здатна вирішити, але може не мати сміливості почати її засвоєння [4, 198].

Якщо будь-яку справу малюка розглядати як своєрідну гру-творчість, то в ній будуть розвиватися такі важливі характеристики творчості:

- швидкість думки – здатність до генерування якнайбільшого числа ідей. Фактично – кількість ідей, що виникають за одиницю часу;
- гнучкість мислення – здібність легко переходити від полярних за змістом явищ одного класу до іншого. У процесі творчості необхідно вміти гнучко

змінювати стратегію й тактику творчого пошуку, переключатися з однієї ідеї на іншу, вміти переносити ідеї з одного об'єкта на інший і бути готовим до отримання парадоксального рішення;

- оригінальність – здатність формулювати нові, неочікувані ідеї, що відрізняються від загальноприйнятих;
- розробленість – уміння не просто генерувати ідеї, а й творчо розробляти їх;
- сміливість – здатність приймати рішення в ситуаціях невизначеності;
- допитливість – відкритість та інтерес до всього нового; вміння помічати незвичайне у звичайному, дивуватися йому.

Досвід роботи з дітьми дошкільного віку показує, що в дитячій творчості часто виникає суперечність між радісними, цікавими, часто неочікуваними переживаннями, що викликані сприйманням навколишнього світу, й обмеженими можливостями художнього відображення цих почуттів. Для розвитку творчості дорослий, вихователь, повинен пропонувати дітям різні види діяльності: малювання, ліплення, конструювання, співи, музично-ритмічні рухи, гру на музичних інструментах, театралізовану діяльність, експериментування, ручну працю, математику, вивчення іноземної мови тощо.

Як показують наукові дослідження й досвід педагогів-практиків, творчі здібності проявляються приблизно з п'ятого року життя, але це зовсім не означає, що до цього моменту їх не слід розвивати. Навпаки, чим раніше дитину навчать спостерігати, пояснювати незвичайне, дивуватися оточуючим явищам, предметам, експериментувати, тим ґрунтовніше підготують її до прояву власне творчих здібностей. Творчість багато в чому

визначається вмінням по-різному висловлювати свої почуття та уявлення про навколишній світ. Для цього слід навчити бачити предмет з різних боків, уміти, враховуючи різні ознаки предмета, створювати образ. Необхідно, щоб дитина не тільки вільно фантазувала, а й спрямовувала свою фантазію, творчі здібності на вирішення різноманітних завдань [6, 86].

Отже, організація навчально-виховного процесу має враховувати творчі нахили та здібності дітей індивідуальні особливості дітей дошкільного віку, ґрунтуватись на глибокому знанні педагогом індивідуальних особливостей, духовного світу кожного вихованця враховувати їх творчі нахили та інтереси. Творчий розвиток дітей вихователем дошкільного навчального закладу має ґрунтуватись на усвідомленні останнім психолого-педагогічних особливостей дитячої творчості, а також володінні майбутнім вихователем комплексом методичних прийомів та засобів творчого розвитку дітей, який повинен включати: створення педагогічних умов (забезпечення особистісно-орієнтованого характеру педагогічної взаємодії; педагогічне стимулювання творчої самореалізації у процесі ігрової діяльності; створення емоційно сприятливого навчально-виховного середовища; поетапність включення дошкільника в творчу діяльність (інтерпретація, імпровізація); введення елементів інтерпретації мистецтв у навчально-виховний процес); дотримання принципів системності, домінантності та варіативності; застосування ігрових форм та методів навчання; дотримання технології проведення заняття.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні / Наук. кер. А. М. Богущ. — К., 2012. — 26 с.
2. Гавриш Н. В. Розвиток мовленнєво-творчої діяльності в дошкільному дитинстві [Текст] : автореф. на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук: спец. 13.00.02 / Н. В. Гавриш. — К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2002. — 32 с.
3. Іщенко Л. В. Проблема формування творчої індивідуальності дітей дошкільного віку в сучасній педагогічній науці / Л. В. Іщенко // Освіта та розвиток обдарованої особистості. — 2015. — № 5. — С. 9—13.
4. Кузьменко В. У. Теоретичні основи проблеми розвитку індивідуальності дитини [Текст] / за ред. С. Д. Максименка // Наукові записки Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. — К. : Нора-прінт, 2004. — Вип. 24. — С. 194—205.
5. Николаева Е. Н. Психология детского творчества / Е. Н. Николаева. — СПб. : Речь, 2006. — 220 с.
6. Суржанська В. А. Розвиваємо творчі здібності / В. А. Суржинська. — Х. : Основа, 2007. — 112 с.
7. Уфимцева С. В. Особливості творчого розвитку дошкільника і молодшого школяра [Текст] / С. В. Уфимцева // Рідна школа. — 2006. — № 2. — С. 65—67.

References

1. Bazovyy komponent doshkil'noyi osvity` v Ukraini /Nauk. ker. A. M. Bogush. — K., 2012. — 26 s.
2. Gavrysh N. V. Rozvytok movlennyevo-tvorchoyi diyalnosti v doshkilnomu dytynstvi [Tekst] : avtoref. na zdobuttya naukovoogo stupenya doktora pedagogichnyh nauk: specz. 13.00.02 / N. V. Gavrysh. — K. : NPU imeni M. P. Dragomanova, 2002. — 32 s.
3. Ishchenko L. V. Problema formuvannya tvorchoyi indyvidualnosti ditej doshkilnogo viku v suchasnij pedagogichnij nauci / L. V. Ishchenko //Osvita ta rozvytok obdarovanoyi osobystosti. — 2015. — # 5. — S. 9—13.
4. Kuzmenko V. U. Teoretychni osnovy problemy rozvytku indyvidualnosti dytyny [Tekst] / Za red. S. D. Maksymenka // Naukovi zapysky In-tu psykholohiyi im. G. S. Kostyuka APN Ukrainy. — K. : Nora-print, 2004. — Vyp. 24. — S. 194—205.
5. Nikolaeva E. N. Psihologija detskogo tvorchestva. — SPb. : Rech, 2006. — 220 s.
6. Surzhanska V. A. Rozvyvayemo tvorchi zdibnosti. — X. : Osnova, 2007. — 112 s.
7. Ufimceva S. V. Osoblyvosti tvorchoho rozvytku doshkilnyka i molodshogo shkolyara [Tekst] / S. V. Ufimceva // Ridna shkola. — 2006. — # 2. — S. 65—67.

Кардаш І. Н., Дармостюк Е. Ю. Современные подходы к формированию творческой личности ребенка старшего дошкольного возраста в условиях дошкольного учебного заведения

Учебно-воспитательный процесс должен ориентироваться на стимулирование творчества и формирование творческой активности ребенка, что возможно в результате исполнения определенных условий, а именно; изучении проблемы формирования творческой индивидуальности личности старшего дошкольника, организации развивающей среды, соответствующему руководству со стороны воспитателя, подготовка педагога в системе высшего образования в русле исследуемой проблемы. Для исследования современных подходов к формированию творческой личности ребенка старшего дошкольного возраста в условиях дошкольного учебного заведения был произведен анализ научных подходов к проблеме творческой индивидуальности; рассмотрены психологический и педагогический аспекты проблемы формирования творческой индивидуальности; выяснена роль творчества в реализации индивидуальности и выделены важные факторы, стимулирующие формирование этого процесса, среди которых особое место принадлежит культуре и искусству; рассмотрены важные характеристики творчества.

Ключевые слова: дошкольник, личность, творчество, развивающая среда, творческая личность, творческая индивидуальность, творческая активность, творческий подход, адаптация, творческое взаимодействие.

Kardash I. M., Darmostuk Ye. Yu. Modern approaches to child of senior preschool age creative personality formation in the conditions of children's educational institution (kindergarten)

The educational process should focus on stimulating creativity and the formation of the child's creative activity, which is realized through certain conditions, namely: studying the problem of the child of the senior preschool age creative personality formation, the organization of the developing environment, the appropriate educator's guidance, the teachers' training in the higher education system as for the problem studied. To study modern approaches to child of senior preschool age creative personality formation in the conditions of children's educational institution (kindergarten), the analysis of scientific approaches to the problem of creative individuality was made; the psychological and pedagogical aspects of the problem of creative personality formation are considered; the role of creativity in the realization of individuality has been clarified and important factors, among which culture and art, contributing to the formation of this process are highlighted; important characteristics of creativity considered.

Key words: preschooler, personality, creativity, developmental environment, creative personality, creative activity, creative approach, adaptation, creative interaction

Стаття надійшла до редколегії 28.08.2017